UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Responsa De Ivre Canonico Præsertim Novissimo

Zype, Frans van den

Antverpiæ, M. DC. XLV.

Resp. I. Fori priuilegium laicis concessum communicatur clericis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-73071

Visual Library

tina *ſapè de verb.ſignif.* vt Iudex *litis*, inquit, *conteſtationem non poſtulet, amputet dilationum materiam, litem, quantum poterit, faciat breuiorem, exceptiones, appellationes dilatorias, & fruſtratorias repellendo, ſententiam quoque proferat, etiam, ſi ei videbitur, concluſione non facta.* ſummarius autem proceſſus in ſummariis cauſis adeo eſt fauorabilis, vt quamuis cõmunis in illis ordo ſeruatus non irritet acta; *d. clem. ſæpè*: tamen, qui in omnibus cauſis iurauit ſeruare ordinem iudiciorum, in illis non ſeruare debeat. quia ille eſt ſummariarum cauſarum ordo, non ſeruare ordinem iudiciarium. ita decidit Innoc. III. *in c. ad noſtram. 21. de iureiurand.* in eoque maximè propterea obtinere debet c. paſtoralis *X. de except.* vt omnes exceptiones ſimul proponantur. non illæ tamen, quæ impediunt litis ingreſſum cum aliis combinandæ ſunt; ſed ſeorſum *c. 1. de lit. conteſt. in 6.* nec tantùm ante litem conteſtatam: *l. nemo C. de iuriſdict.* ſed huiuſmodi fori præſcriptiones in principio litis eſſe opponendas legum decreuit authoritas. *l. vlt. C. de except.* atque ante omnes alias petitiones, aut exceptiones. vt ſi quis aliis vſus defenſionibus hãc omiſit, reuerti poſtea ad hanc non poſſit. *l. ſed etſi ſuſcepit. D. de iudic.* adeo quidem vt dubitatum fuerit an eo ſolo, quod quis libelli copiam petiiſſet, cenſeretur declinatoria excidiſſe, & in Iudicem conſenſiſſe. *l. non videtur. D. de iudic.*

3. Vbi conteſtatio non requiritur aliaque.

4. Omnes exceptiones proponendæ.

5. Non tamen litis ingreſſum impedientes.

6. Et maximè recuſatio.

Nihilominus in cenſuris infligendis non obtinet Ordinis iudiciarij neglectus. *c. 1. X. de exceſſ. prælat. in verb. nec aliquem excommunicare ſine ordine iudiciario præſumatis:* quæ autem de excommunicatione canones ſtatuunt, *v. g. c. 3. ſ. 25. Conc. Trid.* intelliguntur etiam eſſe ſtatuta in interdicto. *c. 1. de excommun. in 6.* vbi & immaturitas cenſuras infligentium pœnis ſubiicitur. ac denique, quo ſecurior ſit progreſſus, prælatus antequam ad interdictum proſiliat, adhibere conſilium ſui Capituli debet. *c. 2. X. de his quæ fiunt à maior. part. Cap.* quod hic eſſe adhibitum non apparet. ſiquidem excommunicationis gladius ſobriè & magna circumſpectione exercendus eſt. *d. c. 3.* aut ſi illud, in vſu non eſſe dicitur, ſaltem præuia ſit talis conſultatio, qualem conſuetudo in rebus omnino grauibus adhibet. nam veteres canones ad damnationem vel ſolius presbyteri ſynodum exigebant. *c. ſexta ait. 15. q. 7.* in excommunicatione ferenda præſentiam duodecim ſacerdotum. *c. debent. 11. q. 3.* ſub *pœna nullitatis. c. Epiſcop. 15. q. 7.*

7. In cenſuris tamen non poterit omitti iuris ordo.

De foro competenti.

RESPONSVM II.

Fori priuilegium laicis conceſſum communicatur clericis.

CLericos in fauorabilibus, & priuilegiis haberi pro ciuibus & incolis ab omnibus receptum eſt *c. conſtitutus. X. de in integ. reſtit. c. dilecti. X. de for. compt. Martha de Iuriſdict. p. 4. c. 1. n. 27. & quos citat & nominatim Marc. deciſ. delph. 456.* quamuis enim immunes ſint ab oneribus, & quoad actiones oneroſas ad corpus curiæ dicũtur non ſpectare. *l. placet. C. de Epiſc. & cler.* huiuſmodi tamen priuilegium in fauorẽ illorum inductum, non poteſt in illorum odium retorqueri, quominus gaudeant priuilegio incolis conceſſo. V. G. non poteſt Brabantus extra Brabantiam ciuili vel criminali ex cauſa in iudicium aut carcerem trahi; non poterit ergo etiam clericus in Brabantia degens. & huius rei plura & præclara ſunt exempla. pariformiter cùm conceſſum ſit tum ciuibus tum incolis Antuerpienſibus, ne extra ciuitatem, ſeu marchionatum trahantur, idem pri-

1.

priuilegium & clericis ibi degentibus competet. Originem autem videtur priuilegium habuiſſe inde

2\. Et vbi excitatate trahi non poteſt laicus neque poterit clericus.

quod marchionatus S. Imperij tam ſit ſupremi iuris prouincia, quàm ipſa Brabantia: & quamuis ſit iuncta nunc Brabantiæ, id tamen ſit factum ſine præiudicio iuris ſui, aut priuilegiorũ. *vt diximus in Conſult.canon. de conſtit. c. 1.* porrò iam pridem deſierunt in vſu eſſe remiſſiones reorum, iure Romano admiſſæ cùm terminus idem erat vrbis & orbis; & ſub eodem ſupremo capite omnes cenſerentur. neque priuilegio iſti in præiudicium commune incolarum priuatus iuri ſuo renuntiare poteſt. *l. ſi conuenerit. D. De Iuriſd. omn. Iud.*

3\. Nec poteſt priuilegio renunciare.

nec in gratiam alicuius iudicis diœceſanus clericum extrahi permittere. dum verſatur ciuitatis, & totius ordinis clericalis præiudicium, & conſequentia. & hoc maximè caſu dicendum eſt debere locum eſſe d. leg. ſi conuenerit.

Deciſum etiam eſt *in Concil. Trid. ſ. 24. c. 20.* vt nulli qualiumcumque

4\. Præſertim in prima inſtantia.

facultatum vigore in prima inſtantia vllis cauſis Eccleſiaſticis ſe poſſint immiſcere, & citati à *Barboſ. in Collect. DD. ad Concil. Trid. d. c. 20. n. 2.* aſſerunt non licere partibus ſua conuentione publico iſti iuri derogare, & in prima inſtantia alieno iudici ſe ſubiicere. quia & ipſi ordinarij cauſas in prima inſtantia cognoſcere debent, neque poſſunt alijs extra terminos ſuos cõmittere, aut partes inuitas dimittere, multo minus ipſi *iuxta d. c. 20.* iuſtitiæ miniſterium denegare.

5\. Nec in alienum iudicem conſentire.

Et clericus non tantùm in iudicem ſæcularem, ſed nequidem in alium Eccleſiaſticum ſine proprij Epiſcopi licentia conſentire poteſt. canones id prohibentes abundè citantur *in Gloſſa in verb. pacto priuat. ad c. ſi dilig. X. de for. comp.*

6\. Soluuntur contraria.

Poſſunt quidem priuilegiati & exempti ratione contractus, delicti ſeu rei ſitæ coram non ſuo iudice conueniri. *c. volentes. de priuil. in 6.* & *in d. cap. dilecti. X. de for. compet.* dicitur Anglos non obſtante priuilegio Apoſtolico cùm certo loco reſpondere, vel ſoluere aduerſariis promiſerunt, illic & vbi domiciliũ habent valere conueniri. & Gloſ. 2. *in l. 1. D. ſi quis in ius voc. non ier.* quia ibi contraxiſſe intelliguntur. *l. contraxiſſe. D. de act. & obl.* ſed quod attinet ad d. c. volentes aliaque iura, quæ quem ſubiiciunt iudici contractus, delicti, ſeu quaſi, intelligẽda ſunt ſub clauſula quam habet lex *hæres abſens in princ. D. de iudiciis* ſiquidem ibi inueniantur: & diſertè ſtatuit c. Romana *§. contrahentes de for. compet. in 6. c. poſtulaſti X. eod. authentica quia in prouincia. C. vbi de crimine agit.* vnde quod ſtatuitur de iis qui reipſa contraxerunt, eſt intelligendum de iis, qui eo loco ſoluere promiſerunt, ibidemque tantùm contraxiſſe videntur: quare dum ibi non reperiuntur, conueniri ibi non poſſunt, *nec ordinarij domiciliorum prætextu priuilegiatos remittendi eos illuc*, inquit c. volentes, *vel ipſis vt illic reſpondeant iniungendi habent aliquam poteſtatem.* ſed dumtaxat facultatem faciendi miſſionem in bona, quæ in ſuo territorio inueniunt. *d. §. contrahentes.* vt & Epiſcopi prehendendi prouentus beneficij in ſua diœceſi ſiti, dum de contractu aut delicto non hic, ſed iudex contractus, aut delicti cognoſcere poteſt, ſi ibi inueniantur, nec in loco beneficij domicilium habeat. *d. c. poſtulaſti.* vt hic captiuus extra locum capturæ domicilium non habet, nec in beneficio reſidentiam.

Sola ergo conuentio, qua aliis iudicibus ſe ſubiecit, quæri poteſt, an iuxta cap. dilecti deroget priuilegio Brabantiæ, & Marchionatus? & quidem d. c. dilecti loquitur non de citatione iudicis ordinarij, vt quem extra diœceſim ſuam agentem ad ſuum tribunal verbaliter aut realiter citare poſſit: cùm extra territorium ius dicenti impune non pareatur: ſed in delegato A-

poſtolico: nondũ edito canone *20. ſ. 24. Trid.* vt in prima inſtantia coram ordinario omnes cauſæ agitari debeant. & in caſu d. c. dilecti præſupponit inueniri citandum in loco conuentionis, & adeſſe iuris communis clauſulam, *ſi ibidem inueniatur*: priuilegium autem bullæ Brabantinæ aureæ, ne quidem ſi alibi inueniatur, permittit ibidem conueniri, detineri, aut arreſtari: & priuilegium marchionatus ſeu immemorialis obſeruantia pariformiter generalius extractionem ad aliud tribunal prohibet fieri, quale non exhibebatur *in d. c. dilecti.* ſimplex illius conceſſio præſumebatur admittere clauſulas iuris, *ſi in loco contractus inueniretur*, & ſimiles, quæ adaptari non poſſunt huic negotio.

7. An Internuncij hîc authoritas ex conuentione ſeu aliàs ſtabiliri poſſit?

Sed neque conuentionalis renunciatio capacem facit Internuntium ad cognoſcẽdum, vel delegandum, obſtante *d. c. 20. ſ. 24. Trid.* quod nuncios, & alios quacumque facultate munitos excludit à prima inſtantia, & contrauenientes ad damni ſatisfactionem obligat, præter actorum nullitatem.

Præterquam quod edicto *20. maij 1497. quod refertur in volum. 1. edict. l. 1. rub. 8.* nemo ſe poſſit obligare in forma, ſeu ſub pœnis Cameræ. & notarij vetantur ſub pœna inobedientiæ ſcribere huiuſmodi contractus, quibus ſubditi à ſuo iudice abſtrahantur in prima inſtantia, adeoque nec contractus, vt ſubiiciantur Nunciis, eorumque ſubdelegatis.

Æquè abſurda eſt combinatio, cum iuriſdictione conuentionali, aſſumpta prætensè authoritas ex qualitate Internuntij ad ſupplendum defectum iudicis delegati, quod is non ſecundùm formam reſcripti, cuius fines diligenter ſint ſeruandi, proceſſerit: quia etiam prærequiſitis omnibus ſuppoſitis, & nominatim, vt conſtet de negligentia, vocatis vocandis, ſupplere tantùm poſſet id, in quo negligentia eſt facta, non extendere ſupplementum ad alia, non ipſe cauſam principalem auocare, cognoſcere, aut delegare. *tot. tit. de ſupplenda neglig. prælat.*

Quin & negligentia hîc non reperitur. quippe clauſula, *manente oratore in eodẽ carcere* ſupponit in eodem exiſtere: nullus Calepinus, ſub ſignificatione verbi, manentis, ex conuentione dimiſſum explicuit redintegrandum.

Ratio autem clauſulæ ſumenda eſt ex iure, & ſanctione Clementis VIII. 16. Octob. 1600. quæ cauſas criminales, appellatione pendente, tractari iubet *articulo 11. appellante manente in eodem, quo reperitur, carcere, donec iudex ad quem viſis actis, & cauſa cognita, aliter decreuerit*: ſed hic appellans nec reperiebatur in carcere, neque cauſa cognita eſt, vocatis partibus, & per conuentionalem abolitionem, & dimiſſionem facta erat quadantenus ciuilis, reſpectu intimati, qui cum appellante conuenerat ſuper eius dimiſſione, ſi modò abſtineret à defenſione aliorum contra intimatum litigantium: quibi nigris vocabulis decolorantur, &, rebus ſic ſtãtibus, accipienda clauſula erat: nam mutatio de nouo emergens nouo indiget auxilio: & criminalis appellantis non eadem cauſa eſt, & illius, qui ob præſtitum miſerabilibus auxilium, repetitur ad carcerem, alioquin quoad omne crimen negandi patrocinij promiſſo dealbatus.

Sed neque Internuntius facultatem habet intromittendi ſe in cauſas, quæ alteri ſpecialiter ſunt delegatæ, niſi confirmando, non irritando. *c. ſtuduiſti. de off. legat.* delegatus etiam quoſcumque ſibi reſiſtentes per cenſuras poteſt coercere, ſeu iuriſdictionem ſuam defendere. *c. 7. de off. delegat.*

Verum quidem eſt quod Nuntij Belgici facultatẽ aliàs habuerint cognoſcendi appellationes à delegatis

gatis

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

gatis Apoſtolicis: ſed hæc facultas

10. Cum appellatur ritè delegat.

an Internuncio etiam ſit data non docetur: quin & alioquin ſi competeret in ſtrictis terminis accipienda eſt, vt non deroget iuri plus quam expreſſum ſit: & ſic citra appellationem intromittere ſe non poſſit: appellationes etiam recipi, aut delegationes fieri non poſſint illæ, quas prohibet Trid. *d. c. 20.* vel regula 37. Cancellariæ.

11. Non poteſt iudex facta ſupplere, eoque nec d. clauſulam nemine petente.

Vt vt ſit, non debuit delegatus parte non petente appellantem, ante ex conuentione dimiſſum, iubere ad carcerem redire: quia Iudex ius, non facta ſupplet. *to. tit. C. vt quæ deſunt aduocat.* ſi autem requiſitus Iudex ab intimato, declaraſſet ſub verbo *remanente* non ſignificari dimiſſi nouam incarcerationem; nec appellantis ſic dimiſſi parem eſſe cauſam; in remanente conſiderari cauſam ne quid appellatione pendente nouetur; per dimiſſi ex conuentione redintegrationem imò nouari, & ſic mittendũ non eſſe in carcerem; tunc colorem ſaltem appellans habuiſſet querẽdi de formula reſcripti non ſeruata: non verò quod illã clauſulam conuentionalis dimiſſionis iudex ante non ſuppleuerit, & nemine petente dimiſſum redire non iuſſerit. poterat etiam dubitare an Intimatus ad iuſtas pauperis captiui expenſas teneri vellet; aut quid aliud ſubnatum eſſet.

De feriis.

RESPONSVM I.

Quæ Feſta hodie obligent ex præcepto? & quid circa illa, aliaque obſeruandum?

1. Quid ſuper ea re ſtatuerit Vrban. VIII.

FRequenti Epiſcoporum interpellatione, quæ feſta ex præcepto ſint ſeruanda, ſciſcitantium, & clamore pauperum de numero querentium, excitatus Vrbanus VIII. volens certum deinceps firmare præceptum, *Idib. Feb. 1642.* decreuit, & declarauit deſcriptos diplomate ſuo dies dumtaxat ex præcepto colendos eſſe; *quos nempè vel ab initio veneranda ſacrauit antiquitas, vel vniuerſalis Eccleſiæ probauit conſuetudo, vel omnium gentium vnanimis pietas veneratur.* ſcilicet dominicos dies totius anni: iuxta *c. 1. de conſec. diſt. 3. c. 1. X. de fer.* feſtos

2. Feſta Domini præcepta quæ?

autem 1. Natalis Domini, Circumciſionis, Epiphaniæ, Reſurrectionis, cum duabus ſequentibus feriis, Aſcenſionis, Pentecoſtes cum duabus ſeqq. feriis, S. Trinitatis, S. Corporis Chriſti, & Inuentionis Sanctæ Crucis. *iuxta d. c. 1. diſt. 3. de conſecrat. c. fin. X de fer.*

Vbi eſt notandum; feſtum S. Trinitatis non ab omni antiquitate obtinuiſſe ſpecialem diem, cùm quotidie ad illius laudem Eccleſia cantet *Gloria Patri, & Filio, & Spiritui ſancto*: vt rationem aſſignat Alexander III. *in c. 2. X. de fer.* Crucis etiam inuentæ feſtum præcepit Euſebius. *c. crucis. diſt. 3. de conſecrat.* Sanctiſſimi Corporis Domini demum Clemens V. *c. ſi domnium. de reliq. & ven. ſanct. in clem.* quod Indulgentiis auxit Mart. V. *Bull. incip. Ineffab. Eugen. IV. Bul. inc. excellent.*

2. Deiparæ Purificationis, Annunciationis, Aſſumptionis, & Natiuitatis feſtiuitates. Annunciationem omittit d. c. 1. *diſt. 3. de conſecrat.* feſtiuitates ait d. c. 1. Virginis glorioſæ. Viſitationis feſtum præcepit celebrari Bonif. IX. Bull. 1. Conceptionis ab Eccleſia toto orbe colebatur iam pridem. 3. Quæ Virginis?

3. Dedicationis ſancti Michaëlis, Natalis S. Joannis Baptiſtæ, SS. 4. Quæ Sanctorum?
Petri & Pauli, reliquorumque duodecim Apoſtolorum, S. Stephani protomartyris, SS. Innocentium, S. Laurentij (quæ omnia dictis etiam locis referuntur) S. Silueſtri quod itidem.

4. S. Ioſephi, & S. Annæ: Deiparæ reſpectiuè ſponſi, & genitricis, ſed horum in d. locis non eſt

mentio,

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN